

Studiu privind rolul jocului didactic în corectarea tulburărilor de limbaj la copilul preșcolar

Prof.înv.preșc. Iiescu Valentina
Școala Gimnazială „Prof. Mihai Sâmbotin” Cîrligele, Vrancea

Argument

În cursul perioadei preșcolare are loc perfecționarea *laturii fonetice* a limbajului. Datorită particularităților aparatului fonator, al analizatorului verbo-motor, precum și ale analizatorului auditiv, pronunția copilului preșcolar mic nu este încă perfectă. Așadar, la vârsta de trei ani, mulți copii încă nu diferențiază bine consoanele lichide (*r* și *l*), consoanele constructive (*s*, *z*, *ș*, *j*) și semioclusivele (*v*, *f*, *t*). Din acest motiv, în vorbire, apar adesea fenomene de omisiune, de substituție (înlocuire) și de inversiune. Din cazurile de substituție, la vârsta preșcolară mică, amintim următoarele:

- 1) Sunetele „ș” și „j” sunt înlocuite cu „s” și „z”(șase – sase, joc-zoc);
- 2) Sunetele „s” și „z” cu „f” și „d” (sanie – tanie, zice – dice);
- 3) Sunetele „ce” și „ci” cu „te” și „ti” (ceai – țeai, cine – ține)
- 4) Sunetele „r” și „l” sunt fie omise, fie înlocuite cu „i” (rața – ața – iața; lampa – ampa – iampa);
- 5) Sunetul „r” este înlocuit uneori cu „l” (rața – lața, trei – tlei);
- 6) Sunetul „l” cu „v” sau „n” (lampa – vampa – nampa).(Verza,2000:31)

Pe lângă acestea întâlnim omisiuni caracteristice: dintre două sau mai multe consoane alăturate se pronunță de obicei numai una (*scaun – caun, scrie – chie*). Frecvent sunt omise și silabele neaccentuate (*biscuiți – biți, balonul – bonu*). Nu sunt rare nici formele de inversiune, în care ordinea firească a fonemelor din cuvânt este schimbată („*prentu*” în loc de „*pentru*”, „*pac*” în loc de „*cap*”, „*hazăr*” în loc de „*zahăr*”, „*stlică*” în loc de „*sticlă*”, „*plocoțel*” în loc de „*clopoțel*”, „*petere*” în loc de „*repede*” etc.). La vârsta preșcolară mijlocie numărul sunetelor incorect pronunțate scade considerabil, iar către 6 ani, aproape toți copiii pronunță corect până și cele mai dificile sunete (vibranta „*r*”, șuierătoarea „*ș*”) în condiții normale de instrucție și educație, la sfârșitul perioadei preșcolare copilul distinge auditiv toate fenomenele limbii materne, nu le confundă unele cu altele și stăpânește pronunția lor.(Verza,2000, 32)

În planul emiterii verbale sau al articulării, datorită insuficienței dezvoltării și sincronizării a mișcărilor și elementelor aparatului fono-articulator, se mai mențin unele dificultăți concretizate în omisiuni, deformări, substituiri și inversiuni de sunete, iar uneori, chiar de silabe și cuvinte. De obicei, sunt afectate sunetele care apar mai târziu în vorbirea copilului mic și care necesită o modulare mai deosebită la nivelul aparatului fono-articulator (*r*, *s*, *ș*, *z*, *j* etc.). În general, astfel de dificultăți dispar odată cu dezvoltarea generală a copilului preșcolar, dar în unele situații, pe fondul unei etiologii complexe și diversificate, pot apărea și tulburări de limbaj care trebuie corectate printr-o activitate logopedică de specialitate.(Verza,2000, 32)

Tulburările de limbaj pot apărea pe fondul intelectual normal, dar și pe fondul unui deficit intelectual sau senzorial. Când apar pe fondul unui deficit mintal sau senzorial, tulburările de limbaj sunt manifestări secundare ale unui sindrom complex, care, prin existența lui, accentuează dificultățile de recuperare și adaptare. Pentru a interveni în mod eficient și în cunoștință de cauză, educatoarea trebuie să cunoască principalele categorii ale handicapurilor de limbaj care se întâlnesc la vârstele preșcolară și școlară. Identificarea precoce a copiilor cu tulburări de limbaj este extrem de importantă, deoarece intervenția de corectare și recuperare a limbajului se face cu efort mult mai mic la aceste vârste.(Verza,1999, 82)

În același timp, colaborarea educatoarei cu familia este foarte importantă pentru că părinții sunt aceia care constată primii dificultățile de vorbire ale preșcolarului și tot ei, din proprie inițiativă sau la recomandarea educatoarei, pe pot prezenta la cabinetul logopedic pentru un control de specialitate.

După profesorul Emil Verza, clasificarea handicapurilor de limbaj se face după mai multe criterii, și anume: anatomofiziologic, lingvistic, etiologic, simptomatologic și psihologic.

Clasificarea dificultăților de limbaj făcută de profesorul Emil Verza (1999: 82) este următoarea:

- a) Tulburări de pronunție: *dislalia, rinolalia, dizartria*;
- b) Tulburări de ritm și fluentă a vorbirii: *bâlbâiala, logonevroza, tahilalia, bradilalia, oftonagia, tulburări pe bază de coree*;
- c) Tulburări de voce: *afonia, disfonia, fonastenia*;
- d) Tulburări ale limbajului citit și scris: *dislalia-alexia și disgrafia-agrafia*;
- e) Tulburări polimorfe: *afazia și alalia*;
- f) Tulburări de dezvoltare a limbajului: *mutismul psihogen, electiv sau voluntar, retard sau întârziere în dezvoltarea generală*;
- g) Tulburări de limbaj bazat pe disfuncții psihice: *dislogii, ecolalii, jargonofazii, bradifazii* etc.

Această clasificare este importantă atât pentru activitatea de cunoaștere și terapie, cât și pentru diagnoza tulburărilor de limbaj. Un diagnostic diferențial cât mai corect facilitează stabilirea metodologiei de lucru și fixează cadrul general de recuperare. La rândul ei, prognoza se face în raport de diagnosticul diferențial, de particularitățile psihice ale persoanei, de vârstă și de sex.

La vârsta preșcolară, stabilirea diagnosticului diferențial în handicapurile de limbaj este foarte dificil și se pot face foarte ușor confuzii între diferitele forme de tulburări de limbaj. De exemplu, manifestările vorbirii alalicii pot fi confundate cu manifestările vorbirii unor handicapuri de intelect sever, cu lipsa de vorbire a surdomuților, cu vorbirea dizartricilor, a afazicilor și a celor cu mutism psihogen. (Verza, 1999, 82)

Obiectivul studiului: studierea eficienței jocurilor didactice în vederea înlăturării tulburărilor de vorbire întâlnite la această vârstă;

Subiecții studiului:

- copiii grupei mari (24 copii)
- educatoarea: Iliescu Valentina

Durata studiului : an școlar 2018-2019

Aplicarea probelor de evaluare și interpretarea rezultatelor

La începutul anului școlar au evaluat copiii în ceea ce privește limbajul acestora, existența unor tulburări de limbaj și gradul în care aceste tulburări afectează limbajul preșcolarilor. Pe întreg parcursul anului școlar am desfășurat numeroase jocuri didactice pentru educarea limbajului, atât în activitățile pe domenii experiențiale, cât și în cadrul activităților la alegere și de dezvoltare personală, urmărind permanent influența acestora asupra tulburărilor de limbaj ale copiilor. La sfârșitul anului școlar am aplicat, de asemenea, o serie de probe de evaluare, observând dacă dificultățile de limbaj au suferit o îmbunătățire.

În cadrul evaluării inițiale-a evaluat nivelul capacității de exprimare verbală și s-au obținut următoarele rezultate:

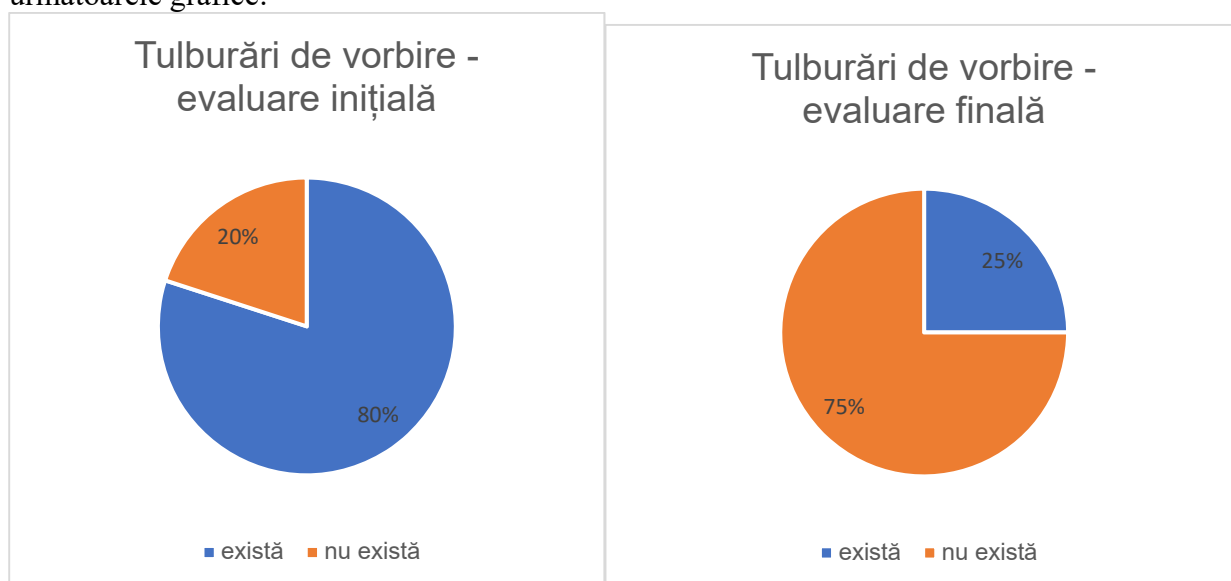
	Aspecte urmărite								
	VOCABULAR			RITMUL				TULBURĂRI DE VORBIRE	
	bogat	mediu	sărăcăcios	fluent	sacadat	rapid	lent	există	Nu există
Eșantion de subiecți	15%	65%	20%	43%	17%	25%	15%	80%	20%

În cadrul evaluării finale s-au obținut următoarele rezultate:

	Aspecte urmărite								
	VOCABULAR			RITMUL				TULBURĂRI DE VORBIRE	
	bogat	mediu	sărăcăcios	fluent	sacadat	rapid	lent	există	Nu există
Eșantion de subiecți	50%	45%	5%	70%	6%	15%	9%	25%	75%

Preșcolarii din eșantionul de subiecți au înregistrat un salt semnificativ în ceea ce privește volumul vocabularului și ritmul exprimării. De asemenea, s-au împuținat cazurile de copii care prezintă tulburări de vorbire (25%).

Evoluția tulburărilor de vorbire pe parcursul anului școlar se poate evidenția prin următoarele grafice:

Se poate concluziona că datorită desfășurării constante, pe parcursul anului școlar, a numeroase jocuri didactice, exprimarea verbală a preșcolarilor s-a îmbunătățit, iar o parte dintre

tulburările de limbaj au fost corectate, precum acele tulburări de pronunție (dislalia, rinolalia, dizartria) sau tulburări de ritm și fluență a vorbirii (bâlbâiala, logonevroza, tahlalia, bradilalia, oftonagia, tulburări pe bază de coree) sau tulburări de dezvoltare a limbajului cum ar fi întârzierile în dezvoltarea vorbirii caracterizate printr-un vocabular sărăcăcios. În concluzie, rezultatele înregistrate arată că jocul didactic este mult mai eficient decât alte metode instructiv-educative folosite în educarea limbajului la copiii preșcolari și pentru înlăturarea tulburărilor de limbaj întâlnite la această vârstă.

Bibliografie:

1. **Ștefănescu, Cornelia**, 2009, *Didactica activității instructiv-educative în grădiniță*, Editura Terra, Focșani.
2. **Verza, Emil**, *Psihopedagogie specială*, Manual pentru clasa a XIII-a, pentru școli normale, E.D.P, R.A., București, 1999
3. **Verza E., Verza Fl.**, 2000, *Psihologia vârstelor*, E.D.P., București